

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.
(Začasno le dvakrat ne teden.)
Uredništvo in upravnništvo: KRŠKO.
Naslov za dopise: »Napreja«, Krško.
Ček. rač. št. 11.959.

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Stane mesečno 20 Din, začasno 10 D.
za inozemstvo 30 Din, začasno 15 D.
(dokler ne začne zopet redno izhajati!)
Oglasi: prostor 1x87 mm 1 Din.
Mali oglasi: vsaka beseda 50 p, najmanj 5D.
Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.
Reklamacije za list so pošt. proste.

Letnik VI., šte. 9.
Četrtekova številka »Napreja«
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetско-delavske zveze.
Stane letno 60 Din, — mesečno 5 Din.

Poročilo o XV. strankinem zboru.

2. februarja popoldne.
(Nadaljevanje.)

Bernot: Predvsem odgovor s. Jeramu. Nemo-
goče je, da prevzame uprava »Napreja« pri sedanjem
številu nastavljenecv še to nalogo, da bi sama iz-
polnjevala položnice. Zato bi bilo treba posebne
moči, ki jo pa uprava zdaj finančno ne prenese.
Vsak naročnik mora vsaj približno vedeti, koliko
dolguje. Naša uprava zaenkrat ne utegne niti tega
dela, da bi ne prilagala položnic tistim naročnikom
ki imajo naročnino plačano za naprej. [Medklic: V
4 urah je to lahko narejeno.] Kdor tako misli in je
tudi zmožen to narediti, naj le pride k nam v službo,
zaslužil si bo boljšo plačo nego v tovarni. Sicer pa
zakaj bi nalagali upravi še več dolžnosti, ko še se-
danjih ne more izvrševati. Zakaj je ne bi rajši raz-
bremenili. Vsak zaupnik naj bi sočasno s članarino
pobral za svojih 10 članov tudi naročnino, pa bi
bilo vse še mnogo boljše. Glede kontrole in možnosti
točnih javnih računov smo že začeli tudi v to uva-
jati naše delavstvo potom naših organizacij. Tako
n. pr. vidi lahko vsak član v listu, če je njegova or-
ganizacija obračunala. Tudi višino raznih prispevkov
lahko kontrolira, če primerja objavljene prispevke
s prispevki na razvidni poli krajevne organizacije,
ki mora biti obešena na vidnem mestu, bodisi v stal-
nem lokalu krajevne organizacije, ali vsaj o priliki
članskih sestankov. Tako se vsak član lahko prepri-
ča o tem, koliko je organizacija prejela prispevkov,
koliko je obračunala tajništvu in koliko je tajništvo
prejelo in izkazalo. Tako kontrolo bo stranka vpel-
jala, čim bo tisk povečan tudi za druge dohodke in
izdatke, ne samo za tiskovni sklad in roparske vi-
teze. Za vse bomo vodili javne račune. Tudi nakupe
itd. bomo vršili javno. Seveda bo za to vse treba
boljše uprave. Če hočemo pa to imeti, vam bom iz-
proračuna povedal, da bi moral »Naprej« pri seda-
njem številu naročnikov veljati 43 Din mesečno. Se-
veda so pri tej postavki upoštevane vse potrebe za
pravo upravo. Tako n. pr. primerni prostori, zadost-
no število nastavljenecv, zavarovanje proti požaru,
proti vlomom itd. Vsega tega danes nimamo. Če bi
imeli pa 3000 naročnikov bi veljal »Naprej« pri vseh
ugodnostih samo 18 Din mesečno. [Medklic s. Weis-
bacherja iz Litije: Bom pa 2 naročil.] Da, sodrugi,
izplačalo bi se bolj po 2 izvoda naročati. Seveda si
moramo mi delati proračune s tistim, kar je. Teh 43
Din na mesec bi dandanes malokje kak delavec
žrtvoval za svoj dnevnik. Zavednost še ni tako da-
leč. Tako torej bomo morali še dalje kuhati z vodo.
In samo od vas sodrugi je odvisno, če pridemo vsaj
v doglednem času iz tega blata ali ne. Delajte med
člani in somišljeniki. Od moža do moža pojasnjajte
naše stališče, pa bo delavstvo čim dalje bolj spoz-
navalo, da spada v stranko in da mora sodelovati,
potem bo več naročnikov in bo »Naprej« lahko boljši
in cenejši. [Medklic: V kolikih izvodih izhajajo se-
daj naši listi?] To je tudi že izkazano na zadnji strani
pri podpisu lastnika in odgovornega urednika.
Na tistem mestu vidite številko, ki označuje število
tiskanih izvodov.

Leskošek, Celje: Iz teh resnih debat mi silijo
v spomin razmere starih časov, ko so šli od stran-
kinih zborov vedno le posamezniki, brez zavesti
skupnih koristi, edino za svoj osebni interes, kakor
n. pr. v volilnem boju itd. Svetek je rekel tekmo vo-
lilnega boja 1920.: Niso šle v volilni boj stranke,
odločevali so posamezniki. Mi smo mu dali prav in
smo mislili, da je tudi on pravi pristaš kolektivizma,
ker je govoril resnjco. Borili smo se proti tistemu
sistemu. Ko je pa zmagal sedanjji kurz, so mnogi
prejšnji kritiki rekli, da tako spet ne gre. Toda mi
smo ostali na pravilniku in ga moramo še nadalje
varovati. Z našim tiskom smo branili načelo javnosti
in smo se obdržali čisti. Nasprotniki pa so bili za
onečaščenje stranke, za kompromise. Tako smo se
prebili eni in drugi do današnjega dne. Eno vemo
zagotovo: Delavstvo, ki je šlo iz stranke h kompro-

misarjem, ima zaupanje le v voditelje, ki so mu o-
sebnostno simpatični. Takega delavstva mi ne smemo
marati. Spomnimo se na naše zadnje poslance. Tak-
šni ljudje seveda niso mogli delati za boljši dru-
žabni red. Lepe besede brez dejanj tudi takrat niso
mogle pomagati. Naša stranka je pred dvema leti iz-
vršila ostro zarezo v ta gnojni tur in vzdržala do
danes ves ogabni boj proti njej, ki so ga vršili nek-
danji njeni pristaši. Ta zmaga je posledica vztrajne-
ga dela in predvsem načela javnosti, brez katerega
ne bi bili mogli kljubovati navalom vsakovrstnih
provokatorjev.

Böhm [gost iz Celja]: Bilanco je prav lahko
kontrolirati, če zasledujemo natanko ves drugi pro-
met in če primerjamo potem končne vsote posameznih
računov z objavljenimi zneski. Mnogo se že danes
objavlja, kadar bo stranka imela prostor v svojem
tisku tudi za specifikacije, bo prav lahko mogoče
kontrolirati tudi naročnine in sploh vse druge do-
hodke in izdatke. Postopoma bomo morali začeti ob-
javljati vse, kar se tiče našega strankinega gospo-
darstva. »Razni zneski« v bilanci naj se specifikirajo.
Ljudi pa moramo navajati k znanju o bilanci.

Möderndorfer, Mežica: Zdaj imamo 2 predloga
za odglasovanje: I. »Vorwärts« naj izhaja še nadalje
vsakih 14 dni. — »Naprej« naj postane čimprej dnev-
nik. [Soglasno sprejeto.] II. predlog, naj »Vorwärts«
preneha izhajati s tem torej odpade.

Naslednji sklep mora biti glede tega, če naj
priznamo »Napreju« še nadalje popolno svobodo pi-
sanja. Ta pravica velja za organizacije, strankino
vodstvo in pokrajinsko tajništvo. Jaz sem proti vsem
omejitvam. — [Medklic s. Umeka, iz Globokega: Če
je potrebno, naj piše »Naprej« o strankinih zadevah
na 3. strani.]

Eisinger: Sem za to, da na prvi strani ne bo
polemiziranja. Uvodnik naj bo vedno lep in iz sve-
ta. Saj je dovolj, če so napadi na notranjih straneh.

Möderndorfer, Mežica: Moje mnenje je, da mora
biti na uvodnem mestu tisto, kar mora vsak čitati.
Napačno bi bilo, če bi pisali o visoki politiki in skri-
vali bolečine, ki nam rušijo pokret. Konstatiram dalje,
da je »Naprej« doslej pisal

varstvo rekvirira in se prepriča o mojem protidržavljanstvu. Glavarstvo mi je nato orožje vrnilo in mi izročilo orožni list.

Ker je glavarstvo pokazalo tako malo volje plesati po Urekovem diktatu, je ta pričel s pomočjo nekaterih beogradskih vodilnih osebnosti gonjo proti njemu, osobito proti tedanjemu glavavaru drju Koropcu.

Med tem časom je kupil Kene mlajši od barona Butlerja v Globokem za 70.000 K posestvo, ki meri približno 25 ha. Ker je bil baron Butler tuj državljan, je državni sekvester imenoval Ureka za sekvestra Butlerjevčega posestva. Ker je bilo to posestvo po ceni in je šlo Kenetu za lastni dobiček je pozabil na tiste siromake, ki jih je samostojna agitacija zaslepila, da so volili njega in njemu podobne v razne zastope samo zato, da so dobili nekaj košev sena in kak liter vina. Pozabil je tako popolnoma, da mu je bilo vseeno, ali uživa pri siromakih ugled ali ne, samo da postane lastnik posestva. Urek je pa šel za politični kapital in pa zato, da ne pridejo zaslepljeni siromaki do pameti in do svojega prepričanja in do prave ideje, kakor bi lahko prišli, če vidijo, kdo se je polastil posestva. Urek je pa tudi med volilno agitacijo 1. 1920 obljubljal, da če bo izvoljen za poslanca, da bo zastopal kmeta ter da bo delal na to, da si kmetje pridobijo vedno več posestev in da se bolj zaslužijo poljske delavce in male kmete, zdaj naj bi pa dobil vse posestvo samo Kene. Zato je začel proti Kenetu zahrbiti boj, da mu prepreči pridobitev posestva in mu kupno pogodbo razveljavi. Mi socialisti smo in bomo vedno proti vsaki takšni politični demagogiji in špekulaciji, ki ljudstvo samo tepe, in smo se takoj javno izrazili, da je proti morali, če si Kene, ki je prej obljubljal pomoč siromakom, prilaсти toliko zemlje in da je še bolj nemoralno, če se Urek, ki je v parlamentu glasoval proti razdelitvi veleposestev, tukaj zavzema za razdelitev. S tem ne slepi samo siromakov, ampak tudi trdnješe kmete in pomaga tujemu kapitalistu baronu Butlerju do denarja.

Mi socialisti smo takoj vložili na ministrstvo v Beogradu pismo pritožbo in zahtevali, naj ne potrdi pogodbe niti Kenetu, niti Ureku, ki jo je sklenil nekaj pozneje kakor Kene, z Butlerjevim zastopnikom dr. Stickerjem v Brežicah, ampak naj Butlerjevo posestvo razdeli po načelih agrarne reforme, ali pa naj ustanovi agrarno zadruge, ki bi najbolj koristila delavnim poljedelcem. Pritožbo smo izročili drju Korunu, takratnemu narodnemu poslancu, ki je bil 1. 1920 od delavcev izvoljen na socialistični kandidatni listi.

Ko je Urek to zvedel, je začel pritiskati na dr. Koruna, naj pomaga delati na to, da naj ministrstvo pravde, takrat pod vodstvom dr. Laze Markovića, razveljavi Kenetovo pogodbo ter uveljavi njegovo. Tako se je tudi zgodilo. Urek je prišel iz Beograda in je trdil, da so socialistični poslanci to skuhal. Hotel je pač ostati vplivna osebnost v samostojni stranki in pogaziti Kenetov vpliv. Meni je pa rekel, da je storil to on in sicer radi tega, ker bi bili Keneta siromaki ubili, če bi zmagal s svojo pogodbo. Povedal pa Urek še do danes ni, kdo so bili tisti, ki so hoteli uboj izvršiti.

Jaz nisem verjel niti Ureku niti drju Stickerju in sem vprašal osebno dr. Koruna, kako se je vendar delalo o tej stvari v Beogradu, ker mi ne moremo dovoliti, da bi se samostojni poslanci skrivali za hrbte socialističnih poslancev. Dr. Korun mi je izjavil, da je on sicer pomagal Ureku intervenirati pri ministrstvu pravde, da pa naj tega politično ne izrabljaj. Iz Beograda mi je tudi pisal, da mu je Urek obljubil, da bodo upoštevani pri razdeljevanju zemlje tudi moji predlogi in naši člani. Tudi dr. Sticker me je prosil, naj nikar ne delam proti, ker se boji, da bi ministrstvo potem ne hotelo razveljaviti Kenetove pogodbe in potrditi njegovo. Klical me je večkrat osebno v pisarno, enkrat celo pismo in mi je pri tisti priložnosti čital navodila, ki jih je dobil iz ministrstva v Beogradu, kako naj nastopa, da bo ministrstvo lažje razveljavilo Kenetovo pogodbo. Urek je obljubljal — zapisano je to v aktih pri oddelku ministrstva za notranje zadeve v Ljubljani, da bo baron Butler delil zemljo med revne poljedelce sporazumno z zastopniki vseh strank, torej z občinskimi odborom. Urek je to seveda samo zato obljubil, da je lažje dosegel razveljavljanje pogodbe, pozneje je pa poslal dr. Stickerja v Gradec za baronom Butlerjem, da mu da pooblastilo, da bo on sam delil zemljo, kakor mu bo strankarsko bolj ugodno. Kar se je tudi zgodilo.

Vse, kar je Urek tozadevno delal, je delal na najbolj ogaben, zahrbiten in zviti način s pomočjo advokata dr. Stickerja.

Prišle so zopet državnozborske volitve in samostojni župan je v volilnem imeniku izpustil več pristašev klerikalne in socialistične stranke. Ker sta Jože Molan in Ivan Urek nezakonito postopala, so sklenili ostali odborniki to preprečiti z deputacijo na okrajno glavarstvo bodisi z uradno pritožbo. Odborniki so postopali popolnoma pravilno, toda okrajno glavarstvo ni nič ukrenilo. Večkrat so se zaman pritoževali, končno sta Urek in Molan napravila ovadbo na državno pravdnštvo, češ, da sta bila žaljena. Pripomnila sta v ovadbi, da ju je žalil pismo Martin Umek, brezposelni železničar, ki je bil radi komunistične propagande 1. 1920 iz službe odpuščen, ki je dal tudi podpis Jožeta Hotkota falsificirati ali pa ga je sam falsificiral, zato predlagata

naj bo kaznovan. Lastnoročno sta ovadbo podpisala Jože Molan in Ivan Urek. Kot „brezposelni železničar“ sem nato vložil prošnjo na borzi dela v Mariboru za brezposelno podporo. Ker pa je za tako prošnjo treba potrdila o resnični brezposelnosti, sem prosil župana Molana, da mi naj da tako potrdilo. Župan pa je izjavil, da sem zaposlen pri svoji materi in da mi ni treba brezposelne podpore.

Tako nesramno delata Urek kot odbornik in Molan kot župan občine Globoko. Tukaj vesta, da sem zaposlen, v državnem pravdnštvu pa kričita, da sem brezposeln in komunist! To dela tisti Urek, ki me je svoječasno prosil, naj mu pomagam, da bo razveljavljena Kenetova pogodba; takrat mu seveda nisem bil komunist. To dela tisti Urek, ki kriči po shodih, da zastopa kmeta in delavca, po drugi strani pa namigava državnemu pravdnštvu, da je delavec državi nevaren element itd.

Zapomnite si pa, g. Urek, da bom skrbel, da pridejo vsi Vaši grehi in grehi Vaših agitatorjev na dan in da pridete vsi skupaj tja kamor spadate.

Martin Umek.

[Op. ur. Mi priobčujemo to pismo v celoti zaradi vzgoje našega ljudstva. Na tem zgledu se dobro vidi, kaj je demagogija in kaj korupcija, zakaj se agrarna reforma ne izvršuje in kako je treba delati, če hočemo socialisti te krivice odpraviti. Vidi se posebno tudi to, da so dobre organizacije in odkritosrčen tisk mnogo več, nego pa — slabi poslanci].

Tedenski pregled.

Kakor je bilo pričakovati, tako se je zgodilo: pri parlamentarnem glasovanju, če naj pridejo korupcije bivšega pravosodnega ministra dr. Laze Markovića pred sodišče ali ne, je večji del opozicije bil odsoten in je predlog propadel.

Radičevci so se s Hrvatsko zajednico zopet združili v eno stranko.

Naenkrat smo zvedeli, da vlada v albanskem Skadru velik glad in da je tamošnje prebivalstvo zaprosilo našo vlado, naj to mesto zasede. Ta vladna vest je seveda laž. V resnici bo tako, da smejo radikalski Velesrbi sporazumno z Mussolinijem zasesti Skader v zameno za hrvatsko Reko.

Italijani so že izpraznili Baroš in Delto.

Na albanskega ministrskega predsednika Ahmeda bega Zogo je neki dijak izvršil neuspeh atentat. Zoga je Jugoslaviji naklonjen.

Sovietski zastopnik se je pričel z angleškimi finančniki pogajati za posojilo 30—40 milijonov funtov. Baje je sovjetska vlada pristala na to, da prizna predvojne in medvojne angleške kredite caristični Rusiji.

Konferenca „razorožitev“, ki se je začela te dni na predlog zveze narodov v Rimu, je propadla in

teli ostati socialistični bojovníci, boste morali, radi ali neradi, upoštevati in tudi pri vas upeljati načelo javnosti, drugače boste podlegli, kajti sedanja doba pač ni več tista lepa nekdanja doba, ko smo vsi smatrali še vse za poštene. Današnja doba je doba korupcije, ko socialisti z letnimi dohodki 90.000 Din in več sploh prenehajo biti socialisti, pa če se še tako trkajo na prsa in govore o 30 letnem delovanju za socializem. Bili so nekdanj, danes niso več. To-liko za danes. — Rudar.

Da se razumemo. V Celju so nalepljeni letaki, ki nam naznanjajo neko predpustno tekmovalstvo mask baje v hotelu Unionu. Iz letakov se pa ne da posneti, kdo je prireditelj te elitne prireditve. Radovedneži in pustni norci se pa silno zanimajo za prireditve, bolj kakor za kako socialno delo. Za kulisami smo zvedeli dosedaj samo to, da izide program za pustne norce obeh narodnosti v par dneh. Prireditve sama na sebi pa bo „internacionalna“ pod vodstvom Korenovih „socialistov“. Vstopnina bo stala 10—15 Din za osebo. Pri tej priliki nam pride v spomin, da se je v isti dvorani 12. avg. 1923 vršil kongres „koruznih“ internacionalcev in njihovih zaslepljenecv, sedaj pa prireditve pustnih norcev. Mi ne nasprotujemo temu, če ljudje ob pustni dobi malo poveselečijo, ker vemo, da so to tradicije, katere se ljudstvu ne dajo kar čez noč iz glave zbiti. Vendar pa dvomimo, da bi bila za pospeševanje takih tradicij poklicana socialistična stranka, vsaj stranka, ki se socialistično imenuje. Tisti „socialisti“, ki plitvo mislijo, bodo prireditve odobraval, tisti pa, ki so razredno zavedni, bodo rekli, da socialistična stranka ni za to tukaj, da prireja po buržujski navadi veselice, da vabi skupaj kapitaliste in pustne norce in navaja proletarijat k zapravljanju. Da povemo primer: za dvorano je treba plačati 2000 Din, godba in davki zopet 2000 Din, delo za predpriprave in tiskovine, letaki itd. najmanj 1000 Din, skupaj 5000 Din. Če za te izdatke je treba 500 oseb, ki bo plačala vsaka po 10 Din, Ker na veselicih po navadi mnogo pijejo, je treba vzeti za delavca na osebo najmanj 20 Din — to da zopet kakih 10.000 Din — skupaj 15.000 Din. Torej vsota, ki v produkciji nekaj pomeni. Prireditve ima pa namen vse stroške kriti in še čisti dobiček doseči. Mi se s takim „socialističnim“ delom ne strinjamo, da bi se na eni strani borili proti buržuaziji, a na drugi strani ji plačevali masne dobičke. Zato vam kličemo, če nimate drugih sredstev za obstoj, kakor tekmovalstvo z norci, je bolje, da likvidirate vaše tajništvo in pošljete svoje pristaše k produktivnemu delu, z veseliciami se ne dela socialna revolucija. Pika.

Škale pri Velenju. V nedeljo 17. II. se je vršil občni zbor kraj. org. v Škalah. Iz blagajniš-

kega poročila smo posneli, da so imeli ob ustanovitvi, ko smo se razdružili z velenjsko organizacijo, 12 članov. V 9 mesecih smo narasli na 45, navzlic temu, da so med tem upravni svetniki Ljudske tiskarne sklicali kongres. Šlo je baje zato, da se ne sme napadati velezaslužnih sodrugov. List, ki ga urejujejo v istih prostorih kakor „Socialista“, je takrat pisal, da se ne sme organizacij javno objavljati, da ne bi kapitalisti zvedeli, kako smo številčno močni. Čudno, da začne potem „Socialist“ delati tako kot „Naprej“. Pravi, da so nazadovali v šestih mesecih za 500 članov, čeprav je med tem časom pristopil tudi dr. Perič s svojo organizacijo. Zakaj ste dali vedeti kapitalistom, da ste nazadovali? „Bernotova sekta“, kakor nas imenujete v „Socialistu“, še hoče zvedeti, kdo je dajal denar za „Zarjo“, „Socialista“, „Rdeči prapor“, „Del. Novice“ itd. Vsi ti listi so prihajali v večjih množinah med nas, niti enega pa ni nihče plačeval. — Zakaj neki tako strupeno napadate A. Kristana? Mar se ga bojite? Če ni vaš član, vam itak ni nevaren. Zakaj ste pa potem pisali, da se ne sme napadati velezaslužnih sodrugov?

Poglejmo za nekaj let nazaj! Točno ste bili informirani v čem dela g. A. Kristan prav in v čem ne. Toda namesto, da bi bili povedali delavstvu resnico, ste ga hujskali proti komunistom tako dolgo, da so šle vse strokovne organizacije v drobce. Komunistični hujskači, ki so prihajali iz vseh krajev, so imeli popolnen uspeh. „Unija rudarjev“ je šla na tri kose, en del v „neodvisno organizacijo“, en del v „rud. zvezo“, le en del je še ostal pri socialistični „Uniji“, ker tisti, ki smo ostali, smo bili prepričani, da ime ni nič zakrivilo, pač pa nekateri voditelji. Večina je pa sploh izgubila vsako vero v organizacijo in še spada med tiste, ki pravijo: „Ko bodo vsi zraven, pristopim še jaz.“ Od tistega časa se je delavstvo prepiralo, pa samo ni vedelo za kaj. Za politične organizacije se sploh brigali niste. Volilice so dajale strokovne organizacije, denar za agitacijo pa Konsum. Ko ste videli, da so se politične org. začele gibati, ste jih hoteli uničiti s tem, da onemogočite izdajanje lista. Značilno je, kar piše zadnji „Socialist“ o članskem sestanku v Celju 3. februarja. Koren je rekel baje med drugim: „Bil bi zločin, da bi šli mi in takozvana Bernotova sekta, katere se je odtrgala od stranke itd.“ Mi ga pa vprašamo: Ali se je utrgala sekta, ali on? Ali je sekta zakrivila, da ni bil on za poslanca izvoljen, ali so zakrivil tisti, s katerimi dela danes proti sekti. Ali je sekta začela izdajati „Zarjo“, „Rdeči prapor“ in delati proti njemu? Ali ve g. Koren, da je en dan pred volitvami neki Staudinger iz Maribora razposlal navodila, da je sporazum dosežen v prid 5. skrinjici? Na ta način je delavce zmešal, da so potem volili

vsi klerikalno. Klerikalci so jih takoj pončili, češ da bodo socialisti vsi tako naredili kakor A. Kristan. Krivo je bilo tudi to, ker so ob enem razposlali v velikih množinah liste „Zarjo“, „Enakost“ in „Rdeči prapor“ naročnikom „N. preja“. Takrat so mnogi nehali plačevati „Naprej“ in danes citajo samo še klerikalni tisk. Tam bo potrebno trdo delo, predno bo začelo delavstvo dobivati vero v organizacijo. Ali je Bernotova sekta kriva, da so nam Korenovi ožji prijatelji pripovedovali, da to ni socialistično, če on sedi v kavarni ter igra karte, pomočniki in vajenci pa morajo delati?

Iz Socialista posnemamo, da so zdaj združeni generalni štab iz Strok. komisije ljubljanski občinski kompromisarji, kateri so šli zato v kompromis, da so klerikalci prišli na površje tudi v mestu Ljubljani, in drugi. Vsi, ki so v „Socialistu“ navedeni, da so darovali za tiskovni sklad, skupno vsoto 878 Din. naj vedo, da se list razpošilja takim ki ga niso nikoli naročili, niti ga plačali. Med njimi so tudi taki, ki so podpirali „Zarjo“ in „Rdeči prapor“ in zdaj tudi „Socialista“ podpirajo, torej so v enem letu trikrat menjali svoje prepričanje.

Iz Tržiča. Ne moremo več gledati počenjanja g. Padarja, ki se hoče imenovati socialist, Korunvéga seveda. Poprej je bil socialist „Naprejeve“ skupine, ker pa se mu takrat ni posrečilo, da bi se vrnil nekam v ospredje, je mislil, da se mu posreči pri Korunovi skupini. Moramo torej objaviti ljudem, da bodo vedeli, kakšne lažisocialiste imajo tam med seboj. On je zakrivil s svojo domišljavostjo, da so vse organizacije tržiškega delavstva zrahljane, ker delavstvo gotovo nima do takih demagogov zaupanja. On si domišlja, da je samo on tu in da mora biti prvi pri vsaki stvari in se mora vse po njegovem zgoditi. Ako se mu pa to ne posreči, potem pa pravi: Vse vam bom razbil, saj brez mene itak ne morete ničesar delati in narediti.

— Da on ni za socialistične vrste, je nešteto dokazov. Seveda ker so mnogi delavci kakor hipnotizirane lutke, se mu nobeden ne upa v obraz povedati resnico. Pred dolgim časom se je izrazil pred nekimi delavci, rekoč: Kdo si upa proti meni nastopati in kaj narediti? — Pred nedavnim časom je nekega ubogega delavca z osemglavo družino, bolešno ženo in bolno materjo pri delu reducirjal in mu snedel celo postranski zaslužek, ki se ga je moral oni posluževati, ker ne more shajati, čeprav on in žena oba delata. Svetujemo, ako hočejo socialisti pri občinskih vol

mojster v predilniških prostorih, razen tkanice in belilnice.] Zgodilo se je že tudi, da nekaterim preje sploh ni dala in jih je kratkoma zapodila k Stranškemu. Apeliramo na firmo Glanz in Gasner, naj ugotovi, kakšen interes ima ta oseba na tem, da pod delavce kupovat tja, kjer je dražje blago. Če mora delavstvo izpolnjevati vsakojake pogodbe in naredbe firme, jih bo pač ta oseba tudi morala, saj da je blago firma na razpolago.

Z Vrhniške. V „Ljudskem glasu“ bom začel priobčevati nekaj člankov o delovanju socialističnega občinskega kluba na Vrhnikih, da seznanim s druge z raznimi važnimi paragrafi občinskega reda za Kranjsko, katerega I poglavje je deloma še vedno v veljavi. Imeti te zakone je jako važno, ker se zna tudi drugod pripetiti, da župan pri čitanju kakega § neljube odstavke izpusti, ali jih pa tako pomeša, da dobi zakon popolnoma drugo lice. V lažje razumevanje našega stališča povem, da je v vrhniški občini združenih 14 vasi ter trg Vrhnik; v vaseh je ogromna večina prebivalcev pristašev SLS. Pri občinskih volitvah l. 1921 je dobila združena kmetstvo delavska lista [socialisti in komunisti] 10 odbornikov, SLS 16, SKS 3, JDS 3; župan je klerikalec, ker SKS ni glasovala pri volitvah za našega kandidata.

Pred menoj ležijo razni sejni zapisniki, iz katerih bom citiral nekatere odstavke. Občinskega reda 48. § pravi o sejnih zapisnikih: „Sklepi naj se zapisujejo v zapisnik, katerega morajo podpisati predsednik, dva odbornika in zapisnikar. Vsak občan sme ta zapisnik brati in tudi se mu ga mora na njegove stroške prepisati, če hoče. Sicer je pa vsakemu odboru prosto, da naredi opravični red za svojo in za občinskega starešinstva delavnost.“ Odborove seje so po § 47. javne. Citat se glasi: „Odborove seje so javne, toda po županovem ali treh odbornikov nasvetu se v posebnih prilikah lahko sklene, da je seja tajna, kar se pa nikakor ne sme zgoditi pri tistih sejah, v katerih pridejo na vrsto občinski računi ali preudarek o občinskih stroških in dohodkih. Če bi se poslušalci tako predznili, da bi se vtikali v odborove pogovore, ali če bi mu celo ne dali sklepati, kar bi hotel, ima predsednik pravico in dolžnost, da jih najprvo posvari in če to nič ne pomaga, ukaže, da morajo ven.“

Sodrug! Poslužujte se te pravice, kontrolirajte delovanje odbora, katerega ste sami izvolili; posebno vabim vas Vrhničane, da se sej udeležujete, ker vam nasprotniki naše delovanje krivo tolmačijo. Seje so včasih tudi kratkočasne, kakor je bila recimo dne 11. 3. 1923. Sejni zapisnik poroča na koncu o tej seji sledeče: „Odbornik Langof zahteva v smislu § 40, 2. odstavka občinskega reda, da občinski odbor takoj pregleda občinsko blagajno. Župan izjavi, da sedaj nima časa, ker gre na shod SLS. — L. zahteva, da se da na zapisnik, da župan nima časa biti pri pregledu občinske blagajne, ker gre na shod SLS. — Župan izjavi, da bo tej zahtevi ustregel. Župan da predlog Langofa, da občinski odbor takoj pregleda občinsko blagajno, na glasovanje. Občinski odbor s 16 proti 9 glasovom odkloni Langofov predlog. Župan nato izjavi, če kdo misli, da pri občini goljufamo, da se moti. Izjavlja, da lahko odbornika Langof in Malavašič [socialisti] prideta vsak čas nenapovedano med uradnimi urami pregledat občinsko blagajno. Če hočeta, ostane tudi on lahko tukaj. Ne more pa zahtevati od občinske uslužbenke, katera vodi blagajno, da bi v nedeljo popoldne, ko ni uradnih ur, morala delati v občinski pisarni. Med tem časom so odšli občinski odborniki [SLS] in je postala seja nesklepčna.“ V pojasnilo naj služi, da je občinska uradnica pri sejah vedno navzoča, da je bila tudi takrat ter je vodila zapisnik seje, da se je župan čutil užaljenega, ker smo samo to zahtevali, kar zakon izrecno zahteva. Mojo opombo, da se od junija 1921 do 11. 3. 1923 še ni ugodilo določbam § 40 obč. reda [tudi okrajno glavarstvo tega ni zahtevalo] je župan v sejnem zapisniku izpustil. Čujmo sedaj § 40, 2. odstavek: „Odbor je dolžan, večkrat med letom dati blagajno pregledati.“ Kjer se to še ni zgodilo, naj sodrugi to predlagajo.

K prejšnji zadevi omenjam še, da se je radi tega županu in klerikalnim odbornikom mudilo na shod SLS, ker je baje župan hotel pozdraviti v imenu vrhniške občine dr. Korošca. Pravijo pa, da smo mi to preprečili z zavlačevanjem občinske seje. — Za socialistični obč. klub na Vrhnikih: Franjo Langof.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS.

[Gospodu uredniku „Konsumenta“ in ravnatelju Konsumnega društva za Slovenijo Štefanu Dražilu kot odgovor na tozadevni članek v „Konsumentu“.]

V „Konsumentu“ navajaš „Slovenca“, „Slovenski narod“ in „Naprej“, ki so poročali o potovanju zadr. Antona Kristana v Beograd, in vprašuješ na koncu, kateri izmed teh listov je najbolj lagal in imel najbolj hudobni namen. Odgovor je zame lahek. Mislim, da je najbolj lagal in imel najhudobnejši namen „Konsument“, ki je ostal sam sebi odgovora dolžan in je zato najmanj resnice povedal, saj ni niti razčistil dvoma, ali je bil dobri socialist in republikanec zadr. Kristan sprejet pri kralju v avdienco ali ne. Ta molk ima zloben namen in je čisto navadno prikrivanje resnice.

Oprost, da sem to pisal najprvo „Napreju“, in te prosim, da ponatisneš moj odgovor v „Konsumentu“, ker „Napreja“ še ne čitajo vsi zadrugarji. Ker sem hotel, da ne ostane neobjavljen, sem ga najprvo napisal za „Naprej“. Pričakujem, da ostaneš mož beseda in ga objaviš v prihodnji številki „Konsumenta“, da tudi drugi zadrugarji malo premislijo, kaj je laž in kaj resnica.

S pozdravom

Karel Kisovec,

član Kons. dr. za Slov. v Ljubljani, 19. II. 1924.

[Mislimo, da bo uredništvo „Konsumenta“ z uspehom svojega poziva zadovoljno in da si bo znalo med dosedaj v našem listu objavljenimi odgovori k predmetu „Za smeh in kratek čas“ primerne odgovore izbrati, če jih samo ne dobi toliko, kolikor mi. Op. ur.]

Revizijsko poročilo

Kons. društva za Slovenijo za l. 1922-23.

[Nadaljevanje.]

Še neko sitno poglavje morate revizorja obdelati, če hočeta zavrniti govorice, ki so jih usta kupujočih članov polna. Ugotoviti je treba namreč še, ali je res, da se oskrbujejo člani načelstva z različnimi potrebščinami na način medvojnih Hamstererjev, in to takrat, kadar je cena ugodna, odnosno ravno pred stopanjem, in če je res, da se blago prodaja po lastni ceni tudi članom izven načelstva, odnosno še nečlanom. Kolikor je iz priloge razvidno in knjižbenih podatkov, stoji stvar takole: sodr. Dražil je kupil večkrat različne stvari, tako da se mora nujno sklepati na izrabo ugodnih cen. Med drugimi kar 18 kravat in 14 metrov blaga za obleko, 20. 7.85 kg moke 22.50, prodajalna cena 6.25 Din, a še isti mesec 100 kg riža po 11 Din. Te kupčije je možno ugotoviti zato, ker so stvari vzete na upanje in računani še do danes odprti. S. Urbančeva se istotako rada zaklada z blagom za obleke. Kupi moke cele vreče, kadar so cene ugodne, mast po 10—15 kg in še tisti mesec, 17. 7. 23, če vidi, da bo cena navzgor šla in Ljubljana več masti nima, si jo pusti poslati iz Radeč 8 kg 50 dkg po 23.50 Din mesto po 30 Din. — Na ta način profitira pri enem računu — kakor sta revizorja ugotovila — od 61—439 Din. O sodr. Vrhunču in Jurčiču ni drugega omeniti, kakor da ima prvi rad ovratnike: v dveh mesecih jih je kupil po 75 para 64 kosov, sodr. Jurčič pa sode od masti, kupil jih je samo 20 po 9.37 Din. Radi blaga po lastni ceni, odnosno po izjemni ceni niti bilo mogoče ugotoviti drugega, kakor da sta dobila Anton Kristan 139-74-25 in Belje 156-23 nekaj blaga po izjemni ceni, Albin Prepeluh pa,